

Elli Heikkilä

FT, dosentti, Tutkimusjohtaja
Siirtolaisuusinstituutti
elli.heikkila@utu.fi

Kaksisuuntaisesta kolmisuuntaiseen integraatioprosessiin

Maahanmuuttajien kotoutumisessa puhutaan yleisesti kaksisuuntaisesta kotoutumisesta. Tällöin kehitystä katsotaan maahanmuuttajan ja tulomaan kontekstissa, toisin sanoen miten kukin maahanmuuttanut on kotoutunut Suomeen eri kotoutumista mitaavilla indikaattoreilla katsottuna. Kaksisuuntaisuuden tarkastelussa on siten kyseessä molemminpuolinen vuorovaikutus eri elämän alueilla maahanmuuttajataustaisen ja niin sanotun kantaväestön kanssa.

Kotoutumisesta voidaan puhua myös Suomessa syntyneiden paluumuuttajien kohdalla. Kaikille paluu ei ole helppoa, vaikka osakin suomen/ruotsin kielen ja on asunut täällä aikaisemmin. Paljon on voinut muuttua sinä aikana, kun yksilö on asunut muualla, ehkä pidempäänkin. Jos vierailuja ja kytköksiä synnyinmaahan on ollut vähän vuosien saatossa, kotoutumisessa voi olla omat haasteensa. Jotkut jopa muuttavat pois Suomesta, kun eivät kotoudu uudelleen tänne. Näitäkin tarinoita on kuultu.

Kaikki kotoutumisen indikaattorit eivät luonnollisesti ole mitattavissa, vaan tällöin puhutaan ei-mitattavissa olevasta integraatiosta. Kyse on tällöin yksilön subjektiivisesta, omasta koetusta tunteesta, onko hän kotoutunut tai ei. Yksilö voi olla kotoutunut usealla indikaattorilla, mutta jollakin keskeisellä elämäalueella taas kotoutumista ei välttämättä ole tapahtunut. Eri tutkimuksissa on tullut esiin esimerkiksi vaikeus saada ystäviä ja kavereita kantasuomalaisista. Tämä ilmiö on tuttu niin työssäkäyvillä, kansainvälisillä opiskelijoilla kuin pakolaistaustaisilla.

Mitä on sitten kolmisuuntainen integraatio? Kotoutumisprosessiin tulee mukaan lähtömaa, jolla on oma merkityksensä kotoutumisessa. Siellähän on elettyä elämää, sukulaisia, ystäviä ja muita sosiaalisia suhteita ja verkostoja. Nämä eivät häviä ihmisen elämästä, kun hän muuttaa toiseen maahan. Nykypäivän digitaalisessa maailmassa yhteydenpito on helppoa ja lähtömaassa asuvat voivat olla läsnä poismuuttaneen elämässä, myös tukemassa omalta osaltaan kotoutumista Suomessa.

Lähteet

Garcés-Mascarenas, Blanca & Rinus Penninx (2016). Introduction: Integration as a Three-Way Process Approach? Blanca Garcés-Mascarenas & Rinus Penninx (eds.), *Integration Processes and Policies in Europe. Contexts, Levels and Actors*. IMISCOE Research Series. Springer Open: IMISCOE.

Heikkilä, Elli & Eveliina Lyytinen (2019). Irakilaisistaustaisten pakolaisten työelämään integration ajallisuus. Eveliina Lyytinen (toim.), *Turvapaikanhaku ja pakolaisuus Suomessa*. Tutkimus 2. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.

Turjanmaa, Elina (2018). Helpompaa olla omien kanssa? Maahanmuuttajanuorten ja suomalaistaustaisten nuorten väliset kaverisuhteet Turussa, Raisiossa ja Uudesakaupungissa. Julkaisuja 21. Turku: Siirtolaisuusinstituutti.